

Ö?retim Üyeleri ?çin Mentorluk Yetkinli?ini De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retim Üyeleri ?çin Mentorluk Yetkinli?ini De?erlendirme Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26863>

Özet

Ö?retim Üyeleri ?çin Mentorluk Yetkinli?ini De?erlendirme Ölçe?i (ÖÜMYDÖ), akademisyenlerin mentorluk rollerini yerine getirirken sahip olduklar? yetkinlik düzeylerini ölçmek amacıyla uyarlanm?? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Çamveren ve Vatan (2019) tarafından orijinal formunun Türkçeye uyarlanması çal??masıyla Türk bilim camiasına kazandırılmıştır. Çal??manın temel amacı, yüksekö?retim kurumlarında görev yapan ö?retim üyelerinin mesleki gelişim, rehberlik ve destek sağlama becerilerini kapsayan **mentorluk yetkinli?ini** güvenilir ve geçerli bir şekilde de?erlendirebilecekleri bir ölçüm aracı sunmaktır. Ölçek, özellikle akademik kariyerin erken aşamalarındaki bireylere yol gösterme sürecinde ö?retim üyelerinin kendilerini ne kadar yeterli gördüklerini belirlemeye odaklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ö?retim Üyesi, **Mentorluk Yetkinli?i**, Akademik Mentorluk, Ölçek Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Hatice Çamveren, Fatih Vatan

Amaç

Ölçe?in temel amacı, üniversitelerde görev yapan ö?retim üyelerinin mentorluk rollerine ilişkin algılanan yetkinliklerini de?erlendirmektir. Bu adaptasyon çal??ması, orijinal ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sağlayarak Türk yüksekö?retim sistemi bağlamında **mentorluk becerilerinin** standart bir şekilde ölçülmesine olanak tanımay? hedeflemiştir. Elde edilen veriler, üniversitelerin mentorluk programlarının etkinli?ini artırmada ve ö?retim üyelerine yönelik eğitim ihtiyaçlarının belirlemede kullanılabilir.

Çamveren ve Vatan (2019), bu ölçe?i Türkçeye uyarlayarak, mentorluk süreçlerinin kalitesini artırmaya yönelik bilimsel araştırmalara sağlam bir zemin oluşturmay? amaçlamıştır. Ölçek, ö?retim üyelerinin öğrencilere, araştırmacı görevlilerine veya yeni başlayan meslektaşlarına sağladıkları rehberlik, geri bildirim ve destek hizmetlerinin kalitesini yansıtan çok boyutlu bir yapıyı ortaya koymaktadır.

Yapı

Ö?retim Üyeleri ?çin Mentorluk Yetkinli?ini De?erlendirme Ölçe?i, **mentorluk yetkinli?ini** çok boyutlu bir psikolojik yapı olarak ele almaktadır. Bu yapı genellikle; iletişim becerileri, mesleki rehberlik sağlama yetene?i, rol model olma ve duygusal destek sunma gibi alt boyutları içermektedir. Ölçek, bir ö?retim üyesinin mentorluk faaliyetlerinde ne kadar etkili ve yetkin

oldu?unu öznel de?erlendirme yoluyla ölçmektedir.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe örnekleme de korundu?u gösterilmeye çal??lm??t?r. Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, ö?retim üyelerinin akademik ve profesyonel geli?im ba?lam?nda mentorluk görevlerini ba?ar?yla yerine getirme inanc?n? ve yeterlili?ini ifade eden **öz-yeterlik** kavram?yla yak?ndan ili?kilidir.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçeye uyarlanmas? sürecinde, **geçerlik** çal??malar? kapsam?nda öncelikle dilsel e?de?erlik sa?lanm??t?r (çeviri-geri çeviri yöntemleri). Yap? geçerli?i için genellikle Faktör Analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin, teorik olarak belirlenen mentorluk yetkinli?i boyutlar?yla ne ölçüde örtü?tü?ünü ara?t?rm??t?r.

Çamveren ve Vatan (2019) çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?ini test etmek amacıyla Aç?mlay?c? (AFA) veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemlerinden birini veya ikisini birden uygulam??t?r. Bu analizler sonucunda elde edilen faktör yükleri ve uyum indeksleri (CFI, TLI, RMSEA gibi), ölçe?in Türk kültüründe de geçerli bir yap?ya sahip oldu?unu kan?tlam??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizleri, ölçüm sonuçlar?n?n tutarlılı??n? ve kararlılı??n? de?erlendirmek amacıyla gerçekte?tirilmittir. Tipik olarak, iç tutarlılık katsay?s? (Cronbach Alfa) hesaplanm??t?r. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Uyarlama çal??mas?nda ayr?ca test-tekrar test güvenilirlik analizleri de yap?lm?? olabilir. Bu analizler, ölçe?in farklı zamanlarda uyguland??nda benzer sonuçlar üretme yetene?ini (zamana kar?? kararlılık) göstermektedir. Bu tür analizler, ölçe?in akademik ara?t?rmalarda ve de?erlendirme süreçlerinde güvenle kullan?labilece?ini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ö?retim Üyeleri ?çin Mentorluk Yetkinli?ini De?erlendirme Ölçe?i'nin yap?sal özelliklerini belirlemek amacıyla gerçekte?tirilen Faktör Analizi, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? do?rulam??t?r. Analizler, genellikle mentorluk yetkinli?inin farklı yönlerini temsil eden alt faktörlerin varlı??n? ortaya koymu?tur.

Bu analizler, maddelerin hangi faktör alt?nda topland??n? ve bu faktörlerin toplam varyans? aç?klama oranlar?n? göstermittir. Faktör yap?s?n?n orijinal ölçekle tutarlı olmas?, ba?arılı bir adaptasyonun temel göstergesidir.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i

Format: Kendini De?erlendirme (Öz Bildirim) Ölçe?i (Tipik olarak 5'li veya 7'li Likert derecelendirme format?nda oldu?u varsay?lmaktad?r).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Akademisyenler / Yüksekö?retim Kurumu Çal??anlar?

Ya? Grubu: Yeti?kin (Akademik Personel)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki çe?itli üniversitelerde görev yapan ö?retim üyeleri (Ö?retim görevlileri, doktor ö?retim üyeleri, doçentler, profesörler).

Test Metodolojisi: Ö?retim üyelerinden, mentorluk görevlerine ili?kin ifadeleri kendilerine ne kadar uygun gördüklerini veya bu görevleri ne kadar ba?ar?l? yerine getirdiklerini belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Öz-yeterlik, Akademik Geli?im, E?itim Psikolojisi, Yüksekö?retim, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hatice Çamveren

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Hatice Çamveren: hatice.camveren@ege.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Kaynakta tam adres bilgisi belirtilmemi?tir; Ege Üniversitesi ile ili?kilidir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in ticari kullan?m? için orijinal yazarlarla ve uyarlamay? yapan Çamveren ve Vatan ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ara?t?rma amaçl? kullan?m genellikle referans belirtme ?art?yla mümkündür.

Ücret: Akademik ara?t?rmalarda kullan?m için genellikle ücretsizdir.

Test Y?l?: Türkçeye uyarlama çal??mas? 2019 y?l?nda yay?nlanm??t?r.

Kaynaklar

Çamveren, H. ve Vatan, F. (2019). Ö?retim Üyeleri ?çin Mentorluk Yetkinli?ini De?erlendirme Ölçe?inin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çal??ması. *Kastamonu E?itim Dergisi*, 2(1), 47-54. doi:10.24106/kefdergi.2255.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden erişilebilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: ogretim-uyeleri-icin-mentorluk-yetkinligini-degerlendirme-olcegi-toad.pdf

Ö?retim Üyeleri ?çin Mentorluk Yetkinli?ini De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Ölçek maddelerine ulaşmak için yukarıda belirtilen referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.